

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 16 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 4 „ — „
Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 20 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 5 „ — „
Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 24 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállal közt.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, szept. 26.

Hegedüs munkája.

(K. Ö.) Hegedüs munkáját nagy veszély fenyegeti. És pedig éppen azok részéről, akiknek érdekében az egész iparfejlesztési akció megindult. Mert igaz ugyan, hogy végkövetkezményében az iparfejlesztésnek az ország látja hasznát, de ki tagadná, hogy az ipar megteremtésének nagy munkájában a tőke és vállalkozási erő is kiveszi a maga busás hasznát.

Megismétlődik az, ami mindig meg szokott ismétlődni, valahányszor az állami szubvenzió kétes segélyére fektetjük az iparfejlesztés nehéz problémáját. Mert ime, most is a szubvenzió miatt tornyosulnak oly felhők az iparpolitika megkezdett útja fölé, melyek könnyen az egész akció sikerét kockára tehetik.

Az iparfejlesztés ugyanis két irányú kultiválását tűzte maga elé. Először új gyártelepek alapítását, másodsor a meglévő iparüzemek védelmét.

Elegendő hazai tőkével nem rendelkezünk, mert nagy kereskedőink és borseanereink inkább a berlini börzén paklizzák el a pénzüket, amit itthon u. n. közgazdasági tevékenységökkel szereztek (a nagy hazafiak! ?), gyártelepek felállítására tehát idegenből kell ide csalogatnunk a tőkét, amit meg is tettünk volna, ha ennek útját nem állják a hazai meglévő iparüzemek, melyek féltve a szubvenziót, oly információval szolgálnak a külföldi gyárosoknak, hogy azokat elriaszszák a

letelepedés szándékáról. Ez esett meg mostanában egy előkelő berlini gyárossal, aki az információ révén visszavonult és az informáló fehérmű, gallér és kézelőgyár nyugodtan sütkérezik a szubvenzió napfényében, melyet tőle részben elvonni akart a berlini cég.

Hát így nem lehet gyáripart megteremteni. Mert ha mi saját erőnkől erre képtelenek vagyunk és idegen tőkére szorulunk, akkor az egész informatív eljárást ne bizzuk a versenylvállalatokra, hanem cselekedjünk meg azt magunk. A miniszterium adjon információt az általános és speciális viszonyokról és akkor nem kell attól tartanunk, hogy gyártelepeink az állami szubvenzióra támaszkodva, a lekonkurrálásra adhassák magukat, mert mint Budapesten szállóigévé vált, akit hamis információval el nem riasztunk, azt lekonkurráljuk, hogy egy év múlva elszökik Budapestről. Ime, a tisztességtelen verseny en gros. Azért hoztuk meg az iparfejlesztési törvényt és biztosítottuk a meglévő gyártelepek boldogulását, szemben az újonnan alakuló gyártelepekkel, hogy azok lehetlenné tegyenek minden sikeres fejlődést. A merkantilizmusnak ez a hazafisága.

Megnehezíti az iparfejlesztést a meglévő iparüzemek közt lábra kapott verseny. Különösen a fővárosi ipar nem tudja szó nélkül hagyni, hogy a vidéki törvényhatóságok elsőbbséget adnak a helyi iparoknak, szemben a fővárosi ipar vállalatával. És hivatkoznak a szabad verseny megbennevezésére és az ipar szabad mozgását biztosító határozatokra.

Mindez igen szép, csak hogy a szabad versenyre való hivatkozás hipokritaság, az ipar szabad mozgását nem lehet oly értelemben magyarázni, hogy ennek a vidéki ipar érdekeit feláldozzuk.

Igaz, a fővárosi iparnak sem rózsás az állapota, de a válságba talán önmaga rohant, mikor a spekuláció révén akarta vállalati nyereségét szaporítani, de hasonlíthatatlanul rosszabb a vidéki ipar helyzete. Ami már csak abból is következik, hogy a kormány soha meg nem szünt a helyi ipar különös támogatását a törvényhatóságok figyelmébe ajánlani, meggyőződve arról, hogy a szabad versenynek csufolt tisztességtelen verseny tultengése mily érzékeny csapást mért a helyi ipar fejlődésére.

Azután még egyet. Budapesten már is annyira koncentráltuk az ipart, hogy annak további fejlesztése több kárral, mint haszonnal jár. Szociális és munkás viszonyok tekintetében. Országos érdek követeli meg a vidéki ipari gócpontok megteremtését, hogy a nagy a kicsinyeket fel ne falhassa. Hogyan gondol a fővárosi ipar fejlődhetni, ha a vidéki kicsiny iparvállalatok sorra megbuknak, vagy elcsenevészednek. Egészség lesz országos szempontból az ipar fejlődése, ha a fővárosi mellett a vidéki ipar is virágzik. Mert ezzel megteremtjük azt az egészséges versenyt, melyre iparvállalataink hivatkozni szeretnek, de melytől nagyon, de nagyon félnek.

Ebből is csak az következik, hogy az iparfejlesztési akciónak nem az iparosok a legőszintébb hívei.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy történet, a melynek nincsen vége.

Irta: Deér.

Itt él a lelkemben egy homályos, borongós történet. Már sokszor leaktartam írni, de mindig féltem tőle. Félttem azért, mert nem tudtam megtalálni a végét. Pedig tán nem is olyan nehéz, megoldhatatlan probléma, s én mégse merem befjezni.

De azért leirom. Olvasóimra bízom a befejezést. Azt hiszem, ez lesz a legjobb. Legálább mindenki olyan véget ad e szomorú históriának, a milyen neki legjobban tetszik.

Aztán meg engem sem ér a vád, hogy megint olyan borongós, szomorú vége van a történeteknek.

A két Palotás leány ott tilt a nyitott erkélyen, a mely oda nyílt a tarka virágos rétre, melyen túl a szőke Tisza hullámai verdesik a vadvirágos partokat.

Jó ideig csend homolt a leányok közt. Mindégik a saját gondolatával bibelődött. És úgy meglátszott rajtuk, hogy mindkettőjük lelkét valami nehéz titok tartja fogva. Néha-néha egymásra pillantottak, mintha biztatni akarták volna egymást, hogy beszéljenek.

Végre is Klárka, a fiatalabbik leány törte meg a csendet, ő sem szólt semmit, csak elkezdett zokogni olyan fájó, szívből jövő zokogással.

Margit, az idősebbik leány ijedten pillantott hűgára.

— Klárka, az Istenért mi bajod?! Mi fáj, mi bánt?

De Klárka csak zokogott tovább hangos, el-elcsukló zokogással.

Margit vigasztalta.

— Ugyan Klárka, hát nincs bizalmad hozzám. Hát nem voltam én neked mindig szerető, gyöngéd testvéred? Szólj édesem; mond el őszintén bajodat! Ketten aztán majd csak segítünk a bajon.

Klárka már nem zokogott. Könnytől csillogó szeméit oda szögezte a nénye nagy, kék szeméibe, mintha csak a lelkébe akart volna látni s onnét kiolvasni, vajjon mi is lakozik azok mögött a nagy kék szemek mögött? De nem látott mást, mint nényének igaz, őszinte szeretetét. Ez mintha megnyugtatta volna Klárkát. Közelebb húzódott nényéhez, megfogta kezét s úgy beszélt hozzá lassu, szinte vontatott hangon.

— Margitkám, édes nényém, ne haragudjál! De én nem tehetek róla, hogy olyan boldogtalan vagyok.

És újra megjelentek a csillogó könnyecseppek Klárka fekete szeméiben.

— Ugyan-ugyan, te kis énekes madaram

— mondta Margit — mi az, mi annyira boldogtalanod tesz? Gyönd meg őszintén. Tudod, hogy mindig anyád voltam, mióta édes anyánk árván hagyott. Gondold, mintha neki tárnád föl lelkedet gyermeki bizalommal, őszinteséggel.

Ez a beszéd hatott. Most már nyugodtan beszélt Klárka.

— Igen, édes Margitom, boldogtalan vagyok, mert . . . szeretek . . .

Margit felkaczagott. Így nem vette észre a kisebbik leány, mint sáppadt el nénye, mint borult el az a nefelejts szempár.

— Csak ez a baj — édes kis hugom — mondta vidáman Margit — úgy ezen könnyen segíthetünk! Férjhez adunk, lakodalmat csapunk, — mulatunk!

Margit még nevetett is hozzá. Klárka is mosolygott, de aztán csakhamar újra komoly lett s úgy beszélt nényéhez:

— Jó, jó édes Margit, az nem baj, ha szeretek. Ezt én is tudom. De mástól félek én. Te még nem tudod, ki az, ki szerelmemet bírja. Ez az, mi nekem fáj, mi keserít, gyötör, kínoz. Egy titkos sejtélem él a lelkemben, mely nem hagy nyugtot egy pillanatig sem.

Klárka felkelt, odament nényéhez, átölelte azt s szinte sugva szólt hozzá.

— Mond édes Margit igazán, őszintén . . . nem szereted te . . . Balázs Andort? . . .

Valami gyenge remegés futott át Margit egész valóján. Egy pillanatig nem jött hang

Jászberény és Nagyvárad.

A milyen az adjon Isten, olyan a fogadj Isten. A milyen »őszinte« szívből üdvözölte Széll Kálmánt Tiszák udvara, éppen olyan rövid választ is kaptak. Apponyiék üdvözlésében kevesebb volt a hódolat, de több a férfias, nyílt ragaszkodás. S úgy látszik, a miniszterelnöknek ez mégis jobban tetszik, mert a következő választ adta rá:

Szíves megemlékezésüket és üdvözlésüket őszinte örömmel és mély hálával fogadtam. Ezt a örömet és hálát fokozza az a melegség, a mely szavukból hozzám szól. A szabadelvű párt őszinte ragaszkodása és bizalma adhat egyedül erőt, hogy a programmomba lefektetett elvek szerint teljesíthessem a szabadelvű párt és a kormány vezetésével járó feladatokat.

Ezt a bizalmat hozza az önök üdvözlése, a miért fogadják még egyszer köszönetemet. Széll.

12% adóemelés.

— A pénzügyi bizottság javaslata. —

Két napi zajos tanácskozás után befejezte Nagyvárad város pénzügyi szakbizottsága a jövő évi költségvetés-tervezet tárgyalását.

Aprólikosan megvitatták minden tételt, de csak annyira bírták megszorítani a kiadásokat, hogy a proponált 17% közköltő emelést 5%-al lezállíthatták, vagyis a jövő évre csak 12% közköltő emelést javasol a bizottság.

Azt láttuk a tárgyalás folyamán, hogy többet alig lehet törülni a kiadásokból; hisz ennek a törülésnek is fele nem olyan tétel, amit nem kell kiadni a városnak, hanem egyszerűen átutalták a legújabb kölcsönből még meglevő összeg mint törzsvagyon terhére, mert hisz az ellenértékül nyerendő részvények ennek az alapját fogják növelni.

Jobban aggaszt bennünket az, amit az ülés végén Hlatky Endre felvetett. Ez pedig az a szomorú igazság, hogy ezzel az adóemeléssel még nem huzzuk ki a kátyúból a város megrekedt talyigáját s el lehetünk készülve a következő években újabb adóemelésre.

A jövő év végén ugyanis csak 325.000 korona lesz az egész összeg, a mi a 2,600.000 koronás kölcsönből még rendelkezésre áll. — Egyéb törzsvagyon egy krajczár sem, se égben, se földön. Már pedig ez az összeg mind felmegyen a városház építésére.

Miből fogja a város a más szükségeket létesíteni?

Már az maga is újabb közköltő emelést fog szükségképpen követelni, hogy a törzsvagyon elenyésztével elmarad az a kamat is, a mi még a jövő évben tekintélyes 30.000 koronát tesz ki. Egyedül ez majdnem teljes 5% közköltőnek felel meg.

Ezek bizony nagyon szomorú kilátások a jövőre!

A pénzügyi szakbizottság tegnapi ülésének lefolyása a következő volt:

Komlóssy József h. polgármester elnöklete alatt jelen voltak: Ragány János, Rimler Károly, Hlatky Endre, Bordé Ferencz, dr. Moskovits József, Beczkay Lajos, Lovas Zsigmond, Ternyei Antal, dr. Várady Zsigmond, Darvassy Lajos, Léderer Dávid, Kunz Gusztáv, Farkas Izidor, Dús László, dr. Hoványi Géza, Aufrecht Mór és Szüts Dezső jegyző.

A keddi ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után folytatódott tárgyalás a jövő évi költségvetés kiadási tételeit.

A nagypiacz fentartására felvett 2000 korona összegből Ragány János főszámvevő ellenzése daczára, 1000 koronát töröltek.

A járványkórházra felvett 4700 korona kiadási tételnél felszólalt

dr. Várady Zsigmond. Az állam szed 3% betegápolási adót s erre a célra nem ad semmit? Ezt a tételt 50%-al le kellene szállítani, vagy ennek megfelelő összeget a bevételbe beállítani, mint állami hozzájárulást.

Rimler Károly kifejti, hogy a kérdés még nincsen tisztázva. Állami megtérítésért már tett előterjesztést a tanács, akként, hogy a járványkórház építési költségének felét is adja az állam. Az országos egészségügyi felügyelő azonban kijelentette, hogy ilyen meglátást nem teljesít az állam, csak például fertőtlenítő szereket ad.

A tételt változatlanul elfogadták.

A gyógyszeres, betegápolási és gyógydíjak 6000 koronás tételénél Ragány János kijelentette, hogy e célra már engedélyezett a miniszter bizonyos összeget, de ezt már ő figyelembe vette s a tértímenyek rovatába 10,000

koronát bevételbe iktatott. Itt tehát redukálni semmit sem lehet.

A tételt elfogadták.

A Gyermekkórházra 4000 korona kiadás van dotációképen felvéve.

Ternyei Antal azt kérdezi, hogy miért kérik a gyermekkórház felállítását?

Komlóssy József felvilágosítja, hogy az alapszabályok fenn vannak a miniszternél. A tervbe vett épület különben nem felel meg s így az utcai nagyobb épületben kell a kórházat elhelyezni. Ezáltal bérösszegetől esik el a kórház-alap.

Ragány János hivatkozik arra, hogy a hozzájárulást a közgyűlés határozta el. Különböztet az összeg megtérül, ha a kórház nyilvános jellegű lesz. Ez összeg ugyanis csak kölcsönképen szerepel.

A felvett összeget elfogadták.

A tanügyi kiadások tételénél a községi iskolákra 116,956 korona van felvéve.

Ragány János előadja, hogy újabb közgyűlési határozatok folytán ez az összeg még 6800 koronával emelkedik.

Elfogadták.

A nőipariskola segélyezésére 1000 korona volt felvéve.

Beczkay Lajos az összeg törlesztését indítványozta. A nőiparoktatást a községi polgári iskolával hozzák kapcsolatba.

Dr. Várady Zsigmond erősen bírálja az iskolát s azt cél nélkülinek, haszontalannak tartja.

Hlatky Endre és Ragány János a felvett összeg megadása mellett, Farkas Izidor és Kunz Gusztáv pedig a segély megadása ellen szözlottak.

A felvett 1000 koronát törölték.

A vágóhid biztosítására, fentartására és a jégkamarára 4264 korona van felvéve.

Beczkay Lajos felemlíti, hogy a vágóhid rozsz, a jégkamarák nem felelnek meg a célra.

Bordé Ferencz indítványára a jégkamarák tételéből 700 koronát töröltek.

A nyugdíj-alaphoz való hozzájárulás és előleg czímen 23.454 korona van beállítva a költségvetésbe.

Dr. Várady Zsigmond a nyugdíjszabályzat revízióját sürgeti, mert a nyugdíjak irtózatlan módon növekednek. A díjszabályzatban van a hiba, mert Sal Ferenczet kivéve, a többi elmege nyugdíjba s jó állásba. A nyugdíjszabályzat szigorító szempontokból való átdolgozását javasolta.

Ragány János felemlíti, hogy Hlatky Endre ezt a kérdést felvetette s ő meg is teszi javaslatát. Már ki van adva a szabályzat átdolgozás végett.

Hlatky Endre kifejti, hogy nyugdíjazunk

az ajkára. De ez csak egy pillanatig tartott, aztán újra kacagni kezdett hangos, jókedvű kacagással. Még a könnye is kicsordult bele.

— Oh te kis hohó jószág! Én szeretem-e Balázs Andort? Hát persze hogy szeretem, mint jó barátunkat. De ahhoz vén vagyok már (huszonegy éves volt) hogy szerelmes legyek. Csak szeresd édes Klárikám — mondta komolyan Margit — én kívánom legjobban, hogy boldogok legyetek. Balázs Andort szolid, jólelkű ifjunak ismerem, ki boldoggá tud tenni egy nőt. Igyekezéssel megnyerni az ifju szerelmét s meg lehetsz róla győződve, hogy én leszek az első, ki a legőszintébb szívvvel kíván nektek boldogságot. Csak aztán lakodalom legyen ám a vége — mondta nevetve Margit — mert én is ki akarom venni a magam részét.

— Azt már csak bízd rám, — felelt kacagva Klárika s aztán elfutott.

Margit hosszan nézett utána. Azok a nagy buzavirág szemek lassan elhomályosultak s azt a szép hamvasfehér arcot könnyek szántották végig.

Margit sirt. Egész teste vonaglott a nagy lelki kintól. De erőt vett magán. Letörölte könnyeit, felállt. Egy pillantást vetett oda a vadvirágos rétre s aztán felsőhajtott:

— Legyen! Klárikának boldognak kell lennie. Nekem meg erősnek kell lennem, hogy ne vegye észre azt a gyötrelmes kint, mi lelketem marcangolja. Neki nem szabad megtudnia soha, hogy én is szeretem Balázst lel-

kem minden erejével, szívem minden dobbanásával.

Aztán megindult Klárika után bizonytalan, támolygó lépésekkel.

Klárika meg dalolt tovább hangos jó kedvvel. Boldog volt most már s boldogságában nem vette észre, milyen sáppadt, halavány a néje.

Palotás Klárika a felesége lett Balázs Andornak. Nagy lakodalmat csaptak, a melyen legvigabb volt a két Palotás leány.

Nagy okuk volt rája. Klárika boldog menyecske, — Margit magára hagyott, hervadó lilium. Az első örült a boldogságának — a második nem akarta, hogy lássák a boldogtalanságát.

Mikor a fiatal pár bucsuzni készült, Klárika odament néniéhez. Margit átölelte hugát s könyvek közt szólt hozzá:

— Isten áldjon! Csak aztán megbecsüld ám az uradat!

Azután a fiatal férj lépett oda Margitához. — Édes Margit, tán nem veszi rossz néven, ha egy csókot kérek — bucsuzól. Most már szabad.

Margit elsáppadt. Balázs észrevette ezt az áruló halaványságot. Mikor aztán belepillantott abba a mélységes kék szempárba, úgy érezte, hogy sietnie kell. Neki most már nem szabad abba a szempárba nézni.

Hirtelen átölelte Margitot. A leány megodasimult hozzá s mig az ifju a leány ajkait kereste, Margit is visszaadta a csókot. És az ifju férj úgy érezte, mintha ez a csók a szíve közepébe nyilallott volna. Aztán elváltak Margit megígérte, hogy majd meglátogatja a fiatalokat. Azok aztán utnak indultak. Margit hosszan nézett utánunk. Mikor aztán eltűntek szemei elől, akkor megeredt a könnye és sirt hosszan, keservesen.

Siratta egy életnek vesztett boldogságát, féltve őrzött — szertefoszlott ábrándját.

Ugy egy év után Margit meglátogatta a fiatalokat. Ő igaz, nagy boldogságot vélt ott találni. Pedig csalódott. Az ő mélyre látó tekintete csakhamar észrevette, hogy Balázsnál nincs minden rendben.

Klárikát vignak találta. Talán ez volt a baj, hogy a fiatal asszony nagyon is jókedvű menyecske volt. Talán ez volt az oka annak, hogy férje kedélye annál borultabb volt.

Egy délután Klárika nem volt otthon. Margit maga marad Balázssal. Jó ideig hallgatott. Talán mindkettő érezte, hogy nekik nem volna szabad így együtt lenniök. Féltek szólni egymáshoz. Végre is Margit törte meg a csendet.

— Mondja csak Andor, mi bántja magát?

A férfi ránézett a leányra. Volt valami a tekintetében, mi Margitnak a lelkébe hatott.

olyan embereket, kik egészségesen elmennek 3—4000 forintos állásokba. Lehet szigorítani az intézkedéseket, péld. ideiglenes nyugdíjazás, esetleges visszahozás. Kikunyorálják a kegydíjakat, de ezt a rendszert be kell szüntetni, talán titkos szavazással. Igaz, hogy a ki ez ellen felszólal, oclumot vesz magára.

Az előirányzatot elfogadták.

A hegyen teljesítendő rendőri szolgálatokra 1800 korona lett felvéve.

Elfogadták.

Ennek kapcsán dr. *Hoványi Géza* arra kérte a főkapitányt, hogy szigorúan intézkedjék, miszerint a szőlők alatt elvonuló vasutovonalak feljárói elzárassanak. Ide vezethető a sok lopás oka.

Rimler Károly megígéri, hogy a legerélyesebben fellép ez irányban. Eddig senki nem panaszkodott ez irányban.

Nem kell bejelentési hivatal.

A bejelentési hivatal személyi és dologi kiadásaira 8271 korona van felvéve a költségvetés kiadásai között.

Bordé Ferencz fejtegette a bejelentési hivatal fontosságát. Ha most elhalasztják a felállítását, 10 évre el van odázva a kérdés, mert csak ekkor lesz ismét népszámlálás. Ugy fel lehet a mostani hivatalos személyzettel állítani, hogy semmi költségbe nem kerül.

Aufricht Mór erősen hangoztatta a bejelentési hivatal szükségét. Ezzel lehetne a koldus fészket sprengolni. Még jövedelmét is hozna az új hivatal.

Farkas Izidor nincs ellene a bejelentési hivatalnak, de most nincs rá költség. Töröljék a tételt.

Hlatky Endre nem helyteleníti az intézményt, de azt hiszi, hogy jól alig lehet kereszttől vinni. A szegény ügyön nem segít az.

A város pénzügyi helyzete ma nem enged meg a hivatal felállítását. A rendőrség államosítása végett is várjanak a bejelentési hivatal felállításával. Ezután azon szomorú állapotokkal foglalkozik, a melyek még a vagyonsabbakat is elűzik a városból. Az nem áll, hogy semmibe sem kerül a bejelentési hivatal. A bürokratizmus rögtön megszűnésében sem hisz.

Rimler Károly czáfolja *Bordé*-t. Nagyteendők hárulnak a bejelentési hivatalra. Az ám a baj, hogy helyiség sincs a részére. Tekintettel a helyzetre, hozzájárul az elodázáshoz.

A bejelentési hivatal felállítását elejtették s a felvett összeget törölték.

*

A löverseny czéljaira 1000 korona kiadás volt beiktatva a költségvetésbe.

Dr. *Várady Zsigmond* az összeg törlesztését indítványozta.

Dr. *Moskovits József* az összeg megszavazását kéri. A löverseny fejleszti a forgalmat.

Kunz Gusztáv sajnálatosnak tartaná, ha ezt az intézményt nem pártolná. Ezt többet jövedelmez a polgárságnak, mint egy nagyvásár. A tételt meghagyták.

Az utcái világításánál gázvilágításra 36000 (ez évben 34000 korona,) a közvilágításnál 8000 korona van felvéve.

Többek felszólalása után a tételt elfogadták.

Az irodai napidijakra felvett 3000 koronából 1500 koronát, a nyomtatványokra felvett 12,000 koronából 3000 koronát töröltek, míg az esküdtzéki tagok összeírására felvett egész 500 koronát törölték.

A szegények segélyezésére fel van véve 15000 kor.

Ternyey Antal felvilágosítást kér arra nézve, hogy milyen módon osztatnak ki ez összegek.

Bordé Ferencz ismertette az eljárást s kijelentette, hogy itt a szükséglet folyton emelkedik s még kevés is a felvett összeg.

Elfogadták a felvett összeget.

A Szacsavay-szobor alapra felvett 1000 koronát felszólalás után elfogadták.

A városi középületek fentartására felvett 23000 koronából 1500 koronát töröltek.

A czirokgyárra megszavazott 10.000 koronát és a borszövetkezetre megszavazott 1000 korona kiadást a költségvetésből törölték s átvitték a törzsvagyon kiadás és bevételei közé, mivel ez összegekért ellenértékű részvényt kap a város.

A bevételek.

Ezután a bevételek tételeire tért át a bizottság. Ezeket változatlanul, vita nélkül elfogadták, csupán a tanügynél vettek be 900 korona többletet, mint a polgári fiúiskola parallel osztályánál befolyó tandíjat, s a törzsvagyonban az utóbbi költségnél még meglevő összeg kamattjövendelmét emelték fel a tervbe vett 24275

koronáról 30,000 koronára, mint a mely összegre biztosan számíthat a város. Ez által is 5725 koronával emelkedett a bevétel.

A tanácskozás végeredménye az lett, hogy a kiadások tételeiből összesen 31271 koronát töröltek, de viszont emelték a kiadás egy tételét 6800 koronával, a melylyel szemben áll 6625 korona bevételi többlet.

Ezek szerint a költségvetés 31096 korona kiadással kedvezőbb, mint az eredeti tervezet volt.

Ragány János indítványozta, hogy az előre nem látható kiadások tételének 175 koronával leendő redukálása után, a **közköltő emelés 12%-ban állapíttassék meg, vagyis 5%-al kevesebbre, mint tervezve volt.**

A bizottság az indítványt elfogadta.

A költségvetést 15 napi közszemlére kiteszik s október 13-ig az észrevételek az állandó választmányhoz adhatók be,

Ezzel véget ért a költségvetés tárgyalása.

Magyar zarándoklat Velenczébe.

A Hegedüs Sándor gőzösn háromszáz magyar zarándokot vezetett Velenczébe *Dessewffy* Sándor csanádi püspök, a velencei patricziusi család sarjának, Szt. Gellért vértanúnak utóda. A zarándok-társaság igen előkelő tagokból áll, az urak legnagyobb része diszmagyart is hozott magával. *Sarto* velencei pátriárka lelkes hangú plakátokon hívta fel a velencei népet a magyar zarándokok szívélyes fogadására s ennek meg is volt a hatása. A magyarokat mindenütt a legnagyobb rokorszenyvel fogadták.

A zarándokok szept. 25-én tartották meg Szent Gellért ünnepét a San Giorgio Maggiore templomban, a hova tegnap óta ezren és ezren jönnek. *Dessewffy* püspök kilencz órakor vonult be a templomba, mely már akkor zsufolva volt néppel.

A püspök előtt Velence város, Muranó sziget és számos egyesület zászlaját vitték. A püspök után jött a velencei pátriárka és a magyar notabilitások diszmagyarban. Az utóbbiak közt volt *Berzeviczy* Albert és *Lukács* Antal. Az istentiszteleten ott voltak még a podeszta, a francia főkonzul, a velencei osztrákmagyar főkonzul és sok magyar hölgy.

— Miért kérdi ezt Margit? — kérde a férfi lassu hangon.

A leány nem nézett rá; ugy beszélt hozzá.

— Miért kérde? Talán azért, mert azt szeretném, ha magukat boldogoknak láthatnám.

— Hisz Klárka boldog, — mondta kissé keserű hangon Balázs.

— Igaza van, — szólt Margit. Klárka temperamentuma oly szerencsés, hogy ő soha sem lát mélyebbre. De én látom, hogy maga Andor nem boldog. Sőt talán szenved is. Magának van valami baja, a mit titkol, a mi sorvasztja lelkét, minden idejét. Ez fáj nekem.

— Fáj, azért, mert tudom, hogy lesz idő, mikor ezt Klárka is észre fogja venni s ez romlásukra lesz. Boldogtalanok lesznek mindketten. Ez pedig engem is szerencsétlenné tenne. Hisz ugy szeretném, ha magukat, édes Andor, nagyon boldognak látnám.

Volt valami hív, melegség az utóbbi szavakban. A férfi tekintete ujra ott nyugodott a leánynak fehér-piros arcán. Jó ideig hallgattak. Balázs lelkét viharos érzelmek járták keresztül. Arca kipirult, szemei égtek, egész valója megremegett. Csak nagysókára kezdett beszélni. Akkor is olyan elfojtott, szenvedélyes hangon szólt:

— Jól van Margit! Kegyed kívánta, hogy szóljak. Legyen tehát. Őszintén fogok szólni, nagyon is őszintén. Csak hallgasson meg végig.

Margit kiérezte a férfi hangjából az elfojtott szenvedélyt. Valami kínos sejtélem szállta

meg a lelkét. Ugy félt attól, amit hallani fog. De erős akart maradni. A férfi meg beszélt tovább:

— Emlékszik Margit a lakodalom napjára? Akkor csókolt meg először és — utoljára. És ez az egy csók tett — boldogtalanom.

— Andor! — kiáltott föl Margit.

A férfi nyugodtan, szinte keserűen folytatta:

— Hallgasson meg Margit! Hadd könnyitsek a lelkemen! Az a csók sok mindent elárult nekem. Akkor megtudtam, hogy maga, édes Margit — szeret engem...

— Nem igaz! — kiáltott föl ijedten Margit.

A férfi mosolygott, olyan fájdalmas, szomorú hangon.

— Ne tagadja most már Margit! Eleget szenvedhetett maga is, hogy egész eddig titkolni tudta szerelmét. De akkor már nem tudott tettetni. Mikor átöleltem, mikor belenéztem abba a kék szemébe, mikor ott éreztem forró ajkát az egyémen, akkor megtudtam, hogy szeret.

A leány most már nem tagadta. Lehajtotta fejét és sirt. A férfi meg beszélt tovább:

— És mikor ezt megtudtam, éreztem, hogy csak boldogtalanom lesz kísérem. Mert én mindig szerettem magát, édes Margit. Ne tegyen szemrehányást. Ne mondja, hogy miért tettem akkor boldogtalanom Klárkát? Magának is része van benne. Mert ha nem mutatja magát annyira érzéketlenné velem szemben, ha nem lett volna annyira közönyös, hideg irántam, ak-

kor tán minden másképpen lett volna. De én közelíteni sem mertem magához. Félttem a hidegségétől. Csak ugy imádtam, mint egy magasan álló, hozzáférhetetlen oltárképet. És csak az a gondolat tartotta fogva a lelkem, mi lesz velem, ha elvesztem magát, ha nem láthatom soha. Ekkor fogamzott meg agyamban az a gondolat, hogy elveszem Klárkát. Szerencsétlen idea volt, beismerem. De csak az járt az eszemben, hogy akkor nem kell elveszitem magat. Akkor látni fogom sokszor s imádhatom titokban, hallhatom szavát, csodálhatom szépségét.

— És így is lett volna. Ha az az egy csók el nem árulja, hogy csak álarc volt az a nagy hidegség, mely álarc alatt annál forróbb szenvedély lakik, — tán semmi baj sem lett volna. Én is tovább játszottam volna ezt a nyomorult komédiát, maga is. Éltünk volna látszólag nyugodtan, mitsem tudva egymás szerelméről. De így elviselhetetlen ez az élet. Tudva azt, hogy mindketten szenvedtünk, mindketten szomjuzoztuk egymás csókját, egymás ölelését, — így türethetetlen az élet. Ezt én nem bírom. Nincs már erőm Klárka előtt sem hazudni érzelmeimet. És remegek attól a pillanattól, mikor ő is meg fogja tudni a valót.

Margit hallgatta a férfi szavait. Minden szó a szívébe nyilallott s ugy fájt, ugy sajgott.

Most már látta, hogy hiába tagadná szerelmét. A szerelmes férfi éles tekintete olvasott lelkében.

A templom szanktuariumában két biborvörös sátor állítottak föl; az evangéliumi oldalon levőben a pátriárka, az episztola oldalán levőben Dessewffy püspök foglalt helyet. A templomba Reiner szegedi főkapitány hozta a magyarok trikolorját, a melyet fölszenteltek.

A zászlószentelés után Várady Arpád dr. apátkanonok, kultuszminiszteri osztálytanácsos mondott magyarul nagyhatású szentbeszédet. Beszédében megemlítette, hogy a magyar katolicizmus kilencszázados ünnepe nem lett volna teljes, ha a vértanui szent Gellért püspökről meg nem emlékeznek, a mire első sorban a csanádi egyházmegye volt hivatva, mert első főpásztorja volt Gellért püspök, a ki Velenczéből indult ki nagy munkájára és örök nyugalomra is oda tért vissza. Várady apátkanonok azután köszönetét fejezte ki Dessewffy püspöknek a zarándoklat rendezéséért, továbbá a velencei pátriárkának, a szindákónak és a velencei lakosságnak a szives fogadásért és a nagy tiszteletért, a melylyel Szent Gellért püspök iránt viseltetnek.

A beszéd további folyamán Szent Gellért püspök életét méltatta Várady apátkanonok, végül pedig imát mondott a mostani csanádi püspökért, a klérusért és a csanádi egyházmegye híveit, valamint a királyért és az egész magyar hazáért.

Az egy óráig tartó beszéd alatt érdekes jelenet történt. Egy szegedi tanyás ember az egyházmegye hívei nevében köszönetet mondott Dessewffy püspöknek a zarándoklat rendezéséért s Isten áldását kérte a püspökre.

Várady dr. beszéde után a pármái apát szónokolt olaszul, majd pedig Dessewffy püspök pontifikált.

Biharmegye virilisei.

Nagy Biharvármegye legtöbb adót fizetőinek névjegyzékét összeállították a jövő évre a megyeházán.

A 300 virilis között van a megye minden tekintélyesebb birtokosa.

Kevés vármegye van az országban, a hol oly nagy összegű adófizetők lennének és pedig igen szép számmal, mint megyénkben.

Fölkelt, odalépett Balázshoz s csendes, fájó hangon szólt a férfinhoz:

— Édes Andor, legyünk erősek! Ha eddig szenvedtünk, szenvedjünk tovább is.

A férfi izgatott, szenvedélyes hangon kiáltott föl, miközben átkarolta a leány karcsu derekát.

— De én nem akarok tovább szenvedni, boldog akarok lenni!

A leány kibontakozott az ölelő karokból s fájó, szomorú hangon szólt a férfinhoz:

— És mi lesz Klárikából? Az is szereti magát — s én nem tudom összetörni az ő szívét.

A férfi szinte kábultan tekintett maga elé s mintegy nyögve szólt a leányhoz.

— De hát akkor mit tegyünk?!

És Margit nem tudott erre válaszolni.

Ez az a történet, a melyet félek befejezni. Talán nagyon szomorú végét adnám. Pedig ezt nem akarom. Olvasóimra bízom a befejezést. Talán majd akad valaki, aki nekem is megírja ennek a szomorú történetnek a végét úgy, a hogy ő elgondolta. Én nagyon meg fogom köszönni. Vagy talán magam is megtalálom a leghelyesebb, legigazabb befejezést, mert igazán nem szeretném így befejezetlenül hagyni ezt a történetet.

Itt közöljük azokat a viriliseket, akik 2000 koronánál magasabb összegű egyenes állami adót fizetnek:

Dr. Schlauch Lőrincz Nagyváradi 133.036 korona 24 fillér.

Gróf Almásy Dénes Sarkad 35.470 kor., 52 fill.

Gróf Zichy Tivadar Budapest 18.865 kor., 40 fill.

Gróf Stubenberg József Székelyhid 18.210 korona 24 fill.

Tisza Kálmán Geszt 16.936 kor. 54 fill.

Br. Königswarter Hermann Kis-Szántó 15.966 kor., 66 fill.

Pável Mihály Nagyváradi 14.840 kor., 56 fillér.

Vinkler József Nagyváradi 13.042 kor., 40 fillér.

Dr. Wolafka Nándor Debreczen 12.725 korona 50 fill.

Fraknoi Vilmos Budapest 12.690 kor., 45 fillér.

Belopotoczky Kálmán Bécs 12.690 kor., 45 fillér.

Zajnay János Nagyváradi 12.690 K. 45 F.

Széchenyi Jenő Nagyváradi 12.690 K. 45 F.

Andrássy János Nagyváradi 12.690 K. 45 F.

Schiffner Ede Nagyváradi 12.690 K. 45 F.

Bunyitay Vincze Nagyváradi 12.690 K. 45 F.

Bognár István Nagyváradi 12.690 K. 45 F.

Fetser Antal Nagyváradi 12.690 K. 45 F.

Gorove János Piskolt 9.181 K. 52 F.

Beöthy Ákos Budapest 8.8518 K.

Brüll Alfréd Budapest 8.297 K. 20.

Gróf Korniss Károly Budapest 7.274 K. 46 F.

Dr. Des Echerolles Kruspér Sándor Budapest 7.230 K. 64 F.

Gróf Bethlen Aladár Élesd 6.621 K. 03 F.

Schwartz Ignác Félégyháza 6.236 K. 62 F.

Stern Frigyes Budapest 6.126 K. 52 F.

Lovassy Ferencz Nagyszalonta 5.842 K. 40 F.

Grósz Zsigmond Szerep 5.740 K. 40 F.

Schwartz Jakab Bajj 5.594 K. 16.

Tóth László Budapest 5.424 K. 37 F.

Tóth István Budapest 5.424 K. 37 F.

Tóth György Budapest 5.424 K. 36 F.

Gróf Zichy Ödön Bécs 5.301 K. 86.

*Juricskay Dezső Órvend 4.791 K. 72 F.

Fisch Ignác N.-Léta 4.564 F. 62.

Kövrér Márton Erdő-Gyarak 4.542 K. 80 F.

Elek Gusztáv Budapest 4.342 K. 80 F.

Gróf Zichy Jenő Budapest 4.428 K. 80 K.

*Dr. Beöthy László Nagyváradi 4.306 K. 24 K.

Markovits Antal Inánd 4.133 K. 76.

Telegdi József Mezőtelegd 4.099 K. 02 F.

Lichtschein Mózes Derecske 2.816 K. 36 F.

Id. Nadányi Miklós P.-Kovácsi 3.783 K. 66 F.

Id. Bleyer Lajos Nagy-Rábé 3.496 K. 60 F.

Szunyogh Zsigmond Er-Semjén 3.362 K. 18 F.

Schwarcz Bertalan Zsadány 3.255 K. 50 F.

Szunyogh Szabolcs Esztár 3.207 K. 18 F.

Gróf Károlyi Gyula Bályok 3.165 K. 86 F.

Miklós Ferencz Henczida 3.124 K. 68 F.

Szunyogh Zoltán K.-Marja 3.106 K. 40 F.

Vécsey Pál Váncsod 3.101 K. 34 F.

Schwarcz Márton Csökmő 3.001 K. 84 F.

Roheim Náthán Siter 2.857 K. 10 F.

Balogh Mihály Nagyszalonta 2.822 K. 80 F.

Zathureczky István Czécze 2.631 K. 80 K.

Des Echerolles Kruspér Károly Nagyváradi 2.624 K. 26 F.

Wertheimstein Alfréd Cséhtelek 2.614 K. 86 F.

Schwarcz Ferencz H.-Homorog 2.592 K. 16 F.

Szabadhegyi Géza 2.582 K. 78 F.

Krajnik Ödön Debreczen 2.475 K. 96 F.

Sternthal Adolf M.-Homorog 2.431 K. 86 F.

Balásházy Iván 2.361 K. 76 F.

Grósz Zsigmond Szerep 2.335 K. 54 F.

Lakatos János Nagyváradi 2.333 K. 80 F.

Mártonffy Gyula Szakáll 2.242 K. 84 F.

Klobusitzky Béla M.-Petri 2.163 K. 24 F.

Lichtschein Sámuel H.-Pályi 2.160 K. 01 F.

Lichtschein Menyhért H.-Pályi 2.160 K. 01 F.

Világhy Nándor Atyás 2.109 K. 08 F.

A perzsa sah Budapesten.

Budapest, szept. 26.

A Hungária szálló környét ma reggel óriási néptömeg lepte el. A sahot várták, a ki pedig az egész délelőttöt ismét lakosztályában töltötte.

A sah tegnap éjszaka 12 órakor feküdt le. Másfél óra hosszat arisztonozott és énekelt, azután elaludt. Ma reggel 7 óra 45 perczkor kelt föl. Nem fürdött, hanem nyomban reggelihezült. Egy körtét, egy fürt szőlőt, másfél piskótát evett meg és hozzá egy csésze teát ivott.

Délelőtt 10 órakor a következők irták fel neveket a kitett ivre: Tallián Béla, a képviselőház alelnöke, Bollatti R. olasz főkonzul, Bülow német főkonzul, Lobkowitz Rudolf herceg, hadtestparancsnok, Jablánszky, Czibulka, Gaudernack és Durmann altábornagyok, Louffi bey török konzul és Rosner Ervin báró, a fegyvergyár igazgató-elnöke.

Félórával később Széll Kálmán miniszterelnököt fogadta a sah. A kormányelnök magyar diszruhában jelent meg. Ma viselte először a perzsa Timsali Hamapont rendjelet, amelyet tegnap a sahtól kapott. Széll Kálmán negyed óráig tartózkodott a sahnál és megköszönte a kitüntetését. A miniszterelnököt Nerimann Kán kísérte le a kocsijához.

Ugyancsak megjelent a szállóban Apponyi Lajos gróf magyar udvarnagy és Rudnay Béla főkapitány, a kiket Tallián őrnagy hivatott. És most megkezdődött a rendjeleső. Garmadaszámra hordták a folyosókon a rendjeleket tartalmazó dobozokat.

A jelen voltak között nyomban ki is osztották. Rudnay Béla főkapitány a II. osztályu nap- és oroszlanrendet kapta. Splényi Ödön báró és Urs Nándor rendőrtanácsosok ugyanennek a rendnek a III. osztályát, Beniczky Tamás rendőrfelügyelő pedig a IV. osztályt. Burger J. Károly, a Hungária szálló igazgatója szintén kapott rendjelet, még pedig a nap- és oroszlanrend IV-ik osztályát. Radics Béla pedig, a ki tegnap este az ebédnél muzsikált, aranyérmét kapott.

A többi kitüntetettnek listáját a délelőtt folyamán állitgatták össze. A rendőrség között igen sok a kitüntetett. A szálló személyzete között ötszáz forintot osztott ki a sah.

Délfelé Sterényi minisztertanácsos, az ipartügyi osztály vezetője jelent meg a szállóban. Utánna hatalmas csomagokat cipeltek, a Kereskedelmi Múzeum háziipar czikkeit.

A sah nyomban fogadta Sterényi miniszteri tanácsost és apróra megmutogatta neki a kalotaszegi varratásokat és egyéb ipari czikkeket.

A sah figyelemmel nézegette az egyes darabokat és 1200 korona értékű árut vásárolt. Az áruk megrendelése fél óráig tartott. Pontban 12 órakor deyeunerhezült a sah.

A menükártyát egy csárdajelenetet ábrázoló kép díszítette. Ebéd után a sah lepihent. A kíséret délelőtt a várost tekintette meg.

Budapest, szept. 26. (Saját tud. táv.)

A perzsa császár ma délelőtt a fogadóban tartózkodott és több államférfiut fogadott, közöttük Széll Kálmán miniszterelnököt is, a ki diszmagyarban jött megköszönni a nagy kitüntetését. A rendjeleken kívül számos ajándékot osztogatott és a polgármesterhez is nagyobb összeget küldött, hogy azt a szegények között kiosszák.

Délután.

Délután 3 órakor a saht meglátogatta *József Ágost* kir. herczeg, a kivel a *Margit-sziget*re készültek. A szálló lépcsőjén lehaladva, az előcsarnokba értek, a hol egy szalon ruhás fiatalember ugrott a sah elé, mire a sah visszariadt. Ekkor *József Ágost* kir. herczeg a fiatal ember elé ugrott, mellbe lökte és izgatottan kérdezte:

— Wass will er?

A detektivek lefogták a fiatalembert, aki zeneszerzőnek igazolta magát és előadta, hogy csak a legujabb szerzeményét akarta a sahnak átnyújtani. Ezután a rendőrök szabadon bocsátották.

Az incidens után a sah a kir. herczeggel és kíséretével *Margit-sziget*re hatott.

Udvari ebéd.

Budapest, szept. 26. (Saj. tud. táv.) Este 6 órakor a parkklubban udvari ebéd volt, melyen a sah részt vett. A terem a keleti császár tiszteletére pazar pompában és fényben uszott.

A kocsiból kiszálló saht *József Ágost* kir. herczeg fogadta. Az ebéd alatt a kir. herczeg pohárvendéget mondott a sahra, mely szavakra a sah megköszönve a szives vendéglátást s mindig megelégedéssel fog visszaemlékezni az itt töltött időre.

A kitüntetések.

Budapest, szeptember 26. (Saját tud. táv.) A sah az összes magyar és osztrák minisztereknek és *Tarkovich* államtitkárnak adott első osztályu »*Nap*» és »*Oroszlán*» rendjeleken kívül igen sok kitüntetést osztogatott szét.

A »*Nap*» és »*Oroszlán*» rend második osztályát megkapták *Fascho-Moys* Sándor miniszteri tanácsos, *Márkus* József főpolgármester, *Kornfeld* Zsigmond, a Hitelbank elnök-igazgatója, *Marx* János az államvasutak igazgatója és *Hampel* József muzeumi őr.

A rendjel harmadik osztályát megkapta több miniszteri titkár, *Daróczy* állomásfőnök, *Halmos* polgármester, *Mészáros* operaigazgató és *Jellinek* Henrik, a közuti vasutak vezérigazgatója.

Az osztrák minisztereknek ma postán küldte a rendjeleket Bécsbe.

Elutazása.

Budapest, szept. 26. (Saj. tud. távir.) A legujabb terv szerint a sah holnap délelőtt 11 órakor utazik el a fővárosból. A főváros ép oly ünnepélyesen búcsuzik a keleti uralkodótól, a milyen pompával fogadta a megérkezésekor.

UJDONSAGOK.**TAJÉKOZTATO.**

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Szept. 27. Iskolaszéki ülés d. u. 4 órakor.

Szept. 30. Az iparos ifjak szüreti mulatsága a Sasban.

Szept. 30. Országos kerékpár-verseny Nagyváradon a Sporttéren, d. u. 2 órakor.

Szept. 30. A hegyközség közgyűlése a városházán d. e. 11 órakor.

* **Esperesi kerületi gyűlés.** A nagyváradi központi esperesi kerület papsága tegnap tartotta őszi gyűlését az új-palotai plebánián. A gyűlésen *Dencs* János, tb. kanonok, kerületi esperes elnöklété alatt részt vettek: *Gabriely* Lajos, dr. *Vucskics* Gyula, *Richter* Jenő, *Greinszky* Antal plebánosok, *P. Kledorfer* Lambert vicarius, *Pálffy* Béla hittanár, *Krisztlák* János és *Serly* Viktor káplánok és mint vendég *Czier* Ferencz máramarosi plebános. A gyűlést szent mise előzte meg a szép bazilika-szerű templomban. Elnöklő esperes *Dencs* János indítványára hálás köszönetet szavazott a gyűlés dr. *Schlauch* Lőrincz bíbornok-püspöknek, a ki a jubileumi esztendőben papjainak szent gyakorlatot rendezett és *Vinkler* József cz. püspök nagyprépostnak, aki ez alkalomból 20,000 koronás alapítványt tett templomi és iskolai célokra. A gyűlésen a folyó ügyek tárgyalása után fontosabb lelképásztori kérdésekről eszmecsere folytattak a kerületi társak, melynek végeztével asztalhoz ültek, melynél nem hiányoztak a pohárvendégek.

* **Megfelebbezett főjegyző választás.** A *Rácz* Mihály lemondása és nyugdíjba lépésével Nagyvárad városánál megüresedett főjegyzői állásra a szeptemberi közgyűlés tudvalevőleg *Rimler* Károly főkapitányt választotta meg tíz szótöbbséggel *Komlóssy* József tb. főjegyző ellenében. A közgyűlés előtt már napokkal elterjedt a hír az egész városban, hogy *Rimler* Károly főkapitánynak nincs meg a törvényben előírt képesítése a főjegyzői állásra s ennek a választás után kifejezést is adott dr. *Hoványi* Gyula bizottsági tag, midőn kérdést intézett a főispánhoz, mint a kijelölő bizottság elnökéhez, az iránt, hogy minő képesítés alapján jelölték *Rimler* Károlyt a főjegyzői állásra. Egyben kijelentette már akkor, hogy a választást megfelelően a közigazgatási bírósághoz. Tegnap be lett adva *Komlóssy* József gazdasági tanácsoshoz két példányban a felebbezés, a melyet dr. *Hoványi* Gyulán kívül *Pekánovits* Imre törvényhatósági bizottsági tag is aláírt.

A terjedelmes felebbezés éles jogász elmeállal fejtegeti a képesítésről szóló törvényt. Kifogásolja, hogy azon az alapon jelölni lehetett R. K. főkapitányt, mert ezelőtt másfél évtizeddel tb. aljegyzővé nevezte ki az akkori főispán. Felhozza a felebbezés azt is, hogy tb. aljegyzővé mint ügyvédjelölt neveztetett ki, pedig ügyvédjelölt soha nem volt. Hiányzik továbbá a jegyzői szaknál a szolgálati folytonosság s ezt szintén kifogásolják a felebbezők. Bármiként határozzon a közigazgatási bíróság, a dolog tisztázva lesz s elvi jelentőségű határozatot provokál a felebbezés és megvilágítja a képesítésről szóló törvény egy igen lényeges, de homályos intézkedését.

* **A hivatalos tévedése.** A Budapesti Közlöny legutóbbi száma közli, hogy Ő Felsege a gurki herczeg-érseknek a v. b. t. tanácsosi méltóságot adományozta. Nagyon örvendünk rajta, hogy Ő Felsege a kiváló főpapot tanácsosai diszes sorába emelte, de ez a kinevezési kézirat talán a bécsi hivatalos lapnak volt szánva.

* **Nagy ékszerlopás.** Tegnap, a megyesi Tudósítónk távirata szerint, újabb nagy lopás történt Meggyesen. Valami gazember *Olert* Sámuelné zárt lakásába betört, a szekrényeket feltörte és a talált értékes ékszereket, melyek-

nek értéke nagyobb összegre rug, ellopta és nyomtalanul eltűnt. Valószínű, hogy a betörő Nagyvárad felé vette az útját, a hol tárt karokkal várják.

* **A Kisfaludy-társaság kegyelele.** A kerepesi-úti temetőben, mint jeleztük, október elején fölszásra kerül Kisfaludy Károly halhatatlan költőnk és több más jelesünk sirja. A Kisfaludy-társaság, mely már lépéseket tett a fővárosnál e terv megakadályozása végett, holnap zárt ülésén fog ez ügygyel foglalkozni. A társaság, mint értesülünk, nem csupán Kisfaludy Károlyról, hanem a többi magyar íróról is gondoskodni kíván és még áldozatok árán is meg fogja akadályozni, hogy nemzeti irodalmunk uttörőit közös sirban adják át az örök enyészethöz.

* **Szigligetisták gyűlése.** A Szigliget-társaság választmánya ma d. u. 1/5-kor a Gazdasági és Iparbank helyiségében ülést tart. Napirendre kerülnek az elnöki előterjesztések, a képkiallítás ügye és az őszi munkaprogramm.

* **Kirabolt vasúti pénztár.** A magyar királyi államvasutak *Csikéria* neve állomásának a pénztári helyiségét, mint Szabadkáról távirják, az elmúlt éjjel feltörték. A gonosztevők az egész vasszekrényt elvitték magukkal és oly ügyesen végezték munkájukat, hogy a betörést csak nagy későre vették észre.

A kasszában egy halom okirat és 480 korona pénz volt. A csendőrség erélyes nyomozást indított és tegnap este Szabadka közelében egy réten megtalálta a darabokra tört pénzszekrényt. Minthogy pedig a hatóság emberei ma Szabadkán látták *Budai* Gábor nemzetközi betörőt, aki Budapesten és Belgrádban már nem egy nagyszabásu betörést követett el, menten gyanúsították, hogy a csikeriai rablásnak is ő a tettese.

Minden irányba táviratot küldtek és Ujvidéken el is fogták a veszedelmes embert, aki a betörést rögtön heismerte, de társait megnevezni egyelőre vonakodott.

* **Dankó esték.** Talán egyik nyáron sem volt olyan eleven a Bazar vendéglő, mint ez évben. *Dankó* Pista dalostársulatával kedélyes estéket rendez, melyeket előkelő közönség hallgat mindennap. Már csak rövid ideig marad városunkban s pénteken este tartja az utolsó előadást.

* **Megbüntetett katonák.** Azokat a katonákat, a kik a napokban Repaixnél, Nancy mellett egy német határjelző követ hemocskoltak, a német nagykövet fölszólására — mint egy Párisból érkezett távirat jelenti — 60 napi szigorú elzárásra büntették.

* **A postautalvány szelvényére irt adatok jogi természetű tárgyában a kereskedelmi miniszter a következő rendeletet teszi közzé a hivatalos lap mai számában:**

Felmerült kételyek eloszlátása céljából kijelentem, hogy a postautalványok szelvényeire irt adatok postai szempontokból a feladónak a címzetthez intézett magánközleményeknek tekintetnek, melynek helyességét a posta nem vizsgálja. Az utalványozott összeg tekintetében egyedül az utalvány törzslapján számokkal és betűkkel kiírtak képezik hivatalos összehasonlítás tárgyát s a posta csak az utalvány törzslapján számokkal és betűkkel kiírt összeg alapján szavatol.

A miniszter megbízásából. *Szalay* s. k., p. t. elnök-igazgató.

* **A tornakör ülése.** Mezey Mihály elnöklété alatt a tornakör tegnap vál. ülést tartott, melyen jelen voltak Gutmann Gábor, Gyenge Béla, Hraball Ottó, Jelinek Géza, Molnár Jenő dr., Papp Károly és Székely Sándor. Elhatározták a gyűlésen, hogy Nagyvárad összes jó vívóit vívó akadémiában egyesítik a jövő télen, az éden végén nagy vívó versenyt rendeznek és

egyáltalán a tornakörnek minél szélesebb körben igyekeznek híveket szerezni. Részletesen megvitatták a módosításokat, határozatot azonban egyelőre nem hoztak.

* **A Magyar Szó kitiltása.** A Nagybecskerekben megjelenő »Torontál« című liberális megyei közlöny írja: Olvasóink előtt nem ismeretlenek azok a támadások, melyeket a »M. Sz.« a magyarországi apácák ellen intézett. Közöltük annak idején Korbuly indítványát is, melyben a »M. Sz.« felelős szerkesztőjének, Pályi Ede dr.-nak az »Otthon« köréből való kizárását kéri. Az említett lap cikkei nálunk is visszatetszést szültek, mert hiszen Nagybecskerekben felekezeti különbség nélkül látogatják a gyermekek a női zárda iskoláit és senki sem tud arról, hogy az iskola idézte volna elő erkölcsi romlottságukat. Krumenacker Ferenc városi képviselő a kaszinó választmányához, mint említettük, beadványt intézett, melyben a többek között ezeket mondja:

»A megkorlátozó türelmesség még sem mehet annyira, hogy a női becsületben taposó irányt még támogassa, akár szellemileg, akár anyagilag, azért indítva érzem magam azon alázatos kérelemmel járulni a tek. választmány elé, miszerint a »M. Sz.« című napilapnak a kaszinó helyiségeiben való további felfektetését és előfizetését be- szüntetni méltóztatnék.«

A választmány tegnapi ülésében tárgyalta az indítványt s azt egyhangulag határozattá emelte.

* **Merénylet egy mészáros ellen.** Kedden este Klein Dávid mészáros egész gyanútlanul haladott a vágóhidról s utja a Pecze-utcán vezetett. Sétálva ment, amikor az est sötétjében két egymás után következő lövés tüze villant fel. A meglepett mészáros megijedt és félig szaladva igyekezett a merénylő elől menekülni, a mi sikerült is. A két lövés szerencsére nem talált s a mészáros épp bórrel menekült el. A titokzatos merénylőt most erélyesen nyomozzák.

* **A czár dohányja.** A czár a Kelet-Ázsiában harczoló orosz katonák mindegyikének egy-egy font dohányt ajándékozott. A napokban e célra Odesszába 80.000 font dohány érkezett, melyet innen Port-Arturba szállítanak.

* **Férj és feleség.** Mindenképpen újfajta páros viaskodás történt a minap Masszauban. A viaskodó felek: férj és feleség; a fegyver: hírlapi nyilatkozat; az eredmény: kétes. A dolog úgy esett, hogy egy masszaui újság nyíltterében egy czipész-mester a következő, nálunk is elég gyakran olvasható hadüzenetet tette közzé:

Figyelmeztetek mindenkit, hogy tőlem eltávoztott Berta feleségemnek, született F. asszonynak ne kölcsönözzön, mert én semmi adósságát nem fizetem meg. M. Ágost czipész.

Ez a nyilatkozat nem keltett nagy feltűnést, csak akkor lettek rá figyelmesek, amikor két nap múlva ugyanabban az újságban ez a felelet jelent meg:

Mivel egy évvel ezelőtt, mikor még nem viseltem a férjemnek a nevét, annyi kölcsönt kaptam, amennyit csak akartam, de amikor a férjem nevét viseltem, nem kölcsönözött senki, férjemnek a figyelmeztetése tárgyátalan. F. Berta, ezelőtt M. asszony.

Ugy látszik, hogy ez az ügyes vágás talált. A haragos férj mélyen a zsebébe nyult, hogy kifizethesse egy újabb nyílttéri közlemény díját, mert szükségesnek tartotta, hogy a nagyközönség teljesen tisztán lássa a dolgot. Vissza is akarta adni az ütést és ezért már másnapra ezt a nyilatkozatot küldte be az újságnak:

Mivel nagy örömmre feleségem, a kit elkergettem, nem akar többé terhemre lenni azzal, hogy visszatér hozzám, kijelentem, hogy többé egyáltalán nem veszek kölcsönt, mert csak akkor vagyok rászorulva a kölcsönre, ha az az asszony nálam van és mindenemet elpocsékolja. M. Ágost czipész.

M. asszonynak nagyon fájt ez a nyilatkozat. Három napig tartott, amíg keserve lecsillapodott, de ekkor egyenesen a párbaj helyére, az újság kiadó-hivatalába sietett, ahol a következő hirdetés díját fizette le:

Általam elhagyott férjemnek, M. czipész-mesternek egyáltalán nem volt soha semmije, amit elpocsékolhattam volna. Ami igaz az igaz. F. Berta, ezelőtt M. asszony.

Az asszonyé az utolsó szó. Most is így volt. Eddig legalább nem felelt még a férfi, de nem lehetetlen, hogy folytatja a különös mérközést. Az eredmény tehát kétes.

Kinai háború.

A háború mai állásáról a következő távirataink szólnak:

A háború kikerülhetetlen.

London, szept. 26. (Saját tud. táv.) A »Central News« és a »Laffan«-ügynökség egybehangzó jelentése szerint a kínai császár és a császárné föltétlenül elvetik a Bülow-féle javaslatot és válaszul mindjárt kinevezték Tuan herceget a nagytanács elnökévé, vagyis miniszterelnökké. Li-Hung-Csang kijelentette, hogy a háború kikerülhetetlen, minthogy a mandarinok megbüntetésére irányuló követelést nem lehet teljesíteni.

Az őrség Pekingben marad.

Washington, szept. 26. (Saj. tud. táv.) Hivatalosan jelentik, hogy Chaffee tábornok rendeletet kapott, hogy a béketárgyalások alatt egy ezred gyalogság, négy osztály lovasság és egy könnyű tüzeg Chaffee parancsnoksága alatt mint a követség őrsége Pekingben maradjon, a többi csapatok azonnal Manilába küldessenek.

A legújabb csatározások.

Pétervár, szept. 26. (Saját tud. táv.) Saharov tábornok elfoglalta Hulancsent a Sungari folyó közelében. Egy különítmény, mely két zászlóalj gyalogságból, hat ágyúból és egy lovas-századból áll, rendeletet kapott, hogy Hulancsen városa ellen nyomuljon. A Hulan folyó jobb partján néhány század gyalogság, 12 ágyú és két lovas-század működött, a melyek hajókon egész a Hunan folyónak a Sungari folyóba való betorkolásáig hatoltak, honnét a város ellen vonultak. Négyszáz kínai megszállva tartott egy a város előtt fekvő erődöt és megindította a tüzelést, de csakhamar visszavonulásra kényszerítették. A város közelében megkísérelték az ellentállást, de visszaszorították és elmenekültek. Saharov tábornok Fudutug kormányzóhelyettől levelet kapott, a ki harc nélkül meg akarta adni magát és Saharov rendelkezése meg is adta magát. Hat ágyút, számos rossz fegyvert és kis mennyiségű élelmiszert foglaltak el. Veszteség nem volt. A Hulancsen elleni előnyomulás alkalmával észrevehető volt, hogy a falvak lakossága nem hagyta el ezeket, mint annakelőtte, hanem helyén maradt. Sansingban több mint 800 munkást fogadtak föl a vasutépítéshez.

Memorandum a hatalmakhoz.

Páris, szeptember. 26. (Saját tud. táv.) Mint a *Matin* jelenti, Delcassé külügyminiszter a hatalmakhoz memorandumszerű köriratot inté-

zett, melyben a Kinával való béketárgyalásokra nézve a következő fő pontokat állítja fel: Az erődök lerombolása a szerződéses kikötőkben, a stratégiai pontok megszállása a kívánt garanciák teljesítéséig, a vétkesek megbüntetésének módjának megállapítása és a Kinával való fegyver- és lőszerkereskedelem eltiltása.

Waldersee hadüzenete.

London, szept. 26. (Saját tud. táv.) A »Morningpost« jelenti Sanghából tegnapról: Waldersee gróf megérkezését ma várják Takuba. Hir szerint azonnal ultimátumot fog átadni, melyben követeli, hogy az idegenek ellen kifejtett ellentállás öt vezetője néhány órán belül kiszolgáltatassék. Ha ezt a követelést nem teljesítik, akkor megtörténik a hadüzenet. Azt hiszik, hogy Németország birtokába veszi Vusungot és a Kiangsi-arsenált, a mi által abban a helyzetben volna, hogy Sanghait uralja. Épp úgy birtokába fogja venni a Jangcet uraló Kiangkin erődöket. Franciaország támogatni fogja Németországot. Oroszország az északi vasutat átengedte Németországnak.

Salisbury a német javaslat ellen.

London, szeptember 26. (Saját tud. táv.) A Reuter-ügynökség jelenti New-Yorkból 25-éről: Itt a következő londoni táviratot teszik közzé: A Hatsfeld gróf német nagykövet és Salisbury lord közt ma folyt beszélgetés alkalmával az utóbbi majdnem ugyanazokkal a kifejezésekkel, melyeket az amerikai válasz használt, kijelentette, hogy nem hajlandó a német jegyzékben foglalt javaslathoz hozzájárulni.

Tuan herceg ediktuma.

London, szept. 26. (Saját tud. táv.) A »Standard« jelenti Sanghából 24-ről: Itteni kínai hivatalnokok jelentik: A régens-császárné nevében Tuan herceg titkos ediktumot bocsátott ki, a melyben közli az egész birodalom főbb hatóságai- val, hogy a császári udvar elhatározta, hogy a háborút az idegen hatalmak ellen minden áron folytatja. Az ediktum minden hivatalnokot, a ki a mandzsukat nem támogatja, azzal fenyeget, hogy mint árulót lefejezik, családját kiirtják és ősei- nek sirjait elpusztítják.

A császárné újabb terve.

London, szept. 26. (Saját tud. táv.) Positiv forrásból jelentik, hogy az özvegy császárné nagy téli hadjáratra készül az összes hatalmak ellen.

IRODALOM.

Magyar Sion egyházirodalmi havi folyóirat 9-ik füzeté a következő tartalommal jelent meg: Óhajások, törekvések. Kereszthy Viktor dr.-tól. A nyugati nagy egyházszakadás történetéhez. Áldásy Antal dr.-tól. Májusi Mária-kultusz. Zubriczky Aladár dr.-tól. Modern geologia Pethő dr.-tól. Irodalom és művészet. Dr. Ludwig Kannamüller: Handbuch d. Pastoralmedizin von dr. August Stöhr. Ism. Kereszthy Viktor dr. — Divald Kornél: Művészettörténeti Korrajzok. Ism. X. — A Szent István-Társulat új kiadványai: I. Demény Dezső: Egyháztörténelem. — II. Ember Károly és Kovács Pál: Számtan. — III. Kiss Ernő: Stiliztika és poétika. — IV. Ertl Heribert: Természetrész. — V. Ujházy László: A magyar nemzet történelme. — VI. Gyórfy János: Fali egyszerű Ism. X. — P. Theodore Meyer S. J.: Institutiones Juris naturalis seu Philosophiae moralis universae. Ism. Rott N. dr. Vegyes közlemények.

EGYESÜLETEK

Szállodások és pinczerek gyűlései.

Vettük a következő két meghívót:

A nagyváradai szállodások, vendéglősök, kávéosok és korcsmárosok ipartársulatának tagjait van szerencsénk az 1900. évi szeptember hó 27-én d. u. 4 órakor a társulat irodájában tartandó választmányi ülésre (Zöldfa-utca 8. szám) tisztelettel meghívni. Nagyvárad, 1900. szept. 25. *Czeplédy Sándor*, elnök. *Sarkadi József*, titkár.

A nagyváradai pinczér-egylet választmányi tagjait van szerencsénk az 1900. évi szeptember hó 8-án d. u. 4 órakor az egylet házában (Nagy-Pecze-utca) tartandó választmányi ülésre azon kéréssel hívni meg, miszerint tekintettel a fontos tárgysorozatra, lehetőleg minél számszerűbben megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1900. évi szeptember 25. *Stern Herman*, elnök. *Sarkadi József*, titkár.

Igazságszolgáltatás.

A tátrafüredi dráma. *Flesch* Zsigmond bécsi bankár titokzatos halála ügyében széles alapon folyik a bűnvizsgálat Lőcsén. Ott van három nap óta dr. *Pollák* Illés fővárosi ügyvéd is, akit az elhaltak fivére, *Flesch* József bizott meg azzal, hogy a bűnperben a család érdekeit képviselje s a homályos ügy felderítésében közreműködjék. A vizsgálat szálai Budapestre is elnyulnak s ez ügyben a minap kihallgatta ott *Drill* Béla vizsgálóbíró *Szulyovszky* Dezső országgyűlési képviselőt, mint tanút, a napokban újabb kihallgatások is lesznek előtte. Azt a vallomási jegyzőkönyvet, melyet *Szulyovszky*val vett föl a vizsgálóbíró, már elküldötték Lőcsére.

SPORT.

A nagyváradai Kerékpár-Egylet versenyére vonatkozólag a következő sorok közlésére kértünk fel:

A folyó évi szeptember hó 30-án tartandó versenyre nagyban érkeztek nevezések. Az érdeklődés a közönség körében oly nagy, hogy közkívánatra kényelmes páholyok is lettek felállítva.

Versenyzők nevei: Greiner Frigyes Bukarest, Szombathely, zágrábi stb. stb. nemzetközi bajnok, Papp Ferencz Budapest többesörös 10 km. bajnoka, Ifj. Krebsz Gyula aradi Meteor 100 km. bajnoka, Schwarcz Sándor Arad bajnoka, Weigand Rezső Budapest, Ketszer Odón Budapest, Püspöky Sándor Budapest stb. stb. A legkitűnőbb versenyzők száma 20.

Háromkerekű Motorokra négy nevezés érkezett.

Helyárak: páholy 5 személyre 5 forint, tribün-jegy 1 frt., számozatlan ülőhely 50 kr., állóhely 30 és 15 krajczár, gyermekek részére 10 krajczár.

Jegyek előre válthatók Kunz József és társa, Kalenda János, Helfi László, Lukács Mór és Sichert Ede urak üztetésében.

Knauer Károly,
titkár.

TANUGY.

A magyarországi kath. tanítók segélyalapbizottságának gyűlése. *Walter* Gyula dr. pápai prelátnak elnöklése alatt 1900. aug. 25-én tartatott meg Budapesten, melyről most küldték meg a hivatalos jelentést. E szerint a bizottság hálával vette *Vaszary*

Kolos hercegprimás újabb 30,000 koronás alapítványát, melylyel az általa eddig adományozott összeget 50,000 koronára emelte fel. A számadások alapján folyó évben segélyezésre 4000 ösztöndíjakra 3400 koronát fordítanak; egyházmegyénkből 40-40 korona segélyben részesültek *Fetser* József görbedi, *Molnár* János nagylétei és *Muresianu* Péter rézbányai tanítók. A megszavazott segély rendes bélyeggel ellátott nyugtára az elnöknel Esztergomban felvehető. A rendes ügyek elintézése után *Ember* Károly, a gyűlés jegyzője terjesztette elő az új alapszabályokat, a melyeket elfogadtak és a miniszternek jóváhagyás végett felterjesztettek s elhatározták, hogy a jegyzőkönyvet az összes katolikus lapoknak megküldik.

REGÉNY-CSARNOK.

Balny város titka.

Regény.

Francziából fordította: K-6.

50.

Itt látta Jaumard, hogy milyen csinos jövedelemre tehet szert az ember egy ilyenféle üzlettel. Nem sokat habozott tehát, hanem kilépett a rendőrség kötelékéből és tudakozódó ügynökséget nyitott.

Eleinte nehezen ment a dolog. Igen sokat kellett fáradozni, küzködni, míg végre most ujjonnan összeállított személyzetével igen jövedelmező és keresett irodája volt.

Lerouge, kit Jaumard ezen ügygel meg akart bizni, valaha szintén a rendőrségnél volt s ugyanakkor, mikor Jaumard önkény meg-szűnt vizgálni a »közügyet«, őt is elbocsátották vájaim visszaélések miatt. Kétségbe esve ment Jaumardhoz és elpanaszolta neki a bajját.

Jaumard ur rögtön tisztában volt a helyzettel és hasznot remélt belőle meríteni. Azért meghallgatva Lerouge siralmait, így szólt hozzá:

— Kedves barátom, én mély részvétellel viseltetem szomorú sorsod iránt, de én nem tehetek róla. Mit fogsz most csinálni? Minden esetre senki sem fog alkalmazni, mivel az soha sem jó bizonyítvány, ha valakit a rendőrségtől elcsapnak. Nincs más hátra, mint hogy magad is azon derék emberek közé állj, kiket eddig összefogdosni igyekeztlél, bár nem hiszem, hogy azok is szívesen fogadnának maguk közé . . . De meg én nem engedhetem, hogy régi cimborám ilyen szomorú sorsra jusson, azért magam mellé veszek, de ne feledd el, hogy a legelső áruláznál . . .

A volt rendőr elfogadta az ajánlatot és ezóta leghasznosabb segédje volt Jaumard urnak

Lerouge az ügynökség mellett lakott, de soha sem ment oda és Jaumard többi ügynökei és társa ellőtt ismeretlen volt. Ha főnöke beszélni akart vele, lakására ment vagy máshol adott neki találkát.

Most, hogy Jaumard belépett hozzá éppen egy halász-készülék összeállításával volt elfoglalta.

— Nini, a főnök! szólt megfordulva.

— Mit csinálsz?

— Halászni készülök.

— Miért nem dolgozol?

— Két hete niucs dolgom.

— Azt a két hetet felhasználhattad volna.

— Csak holnaptól kezdve szabad halászni.

— Az ördög vigyen a halaiddal együtt!

Hallgass inkább rám. Tudakozódjál egy ember után, a ki a Houdon-utca 3. szám alatt lakik. A nevét nem tudom, de körülbelül hatvan éves, fehér hajjal és szakállal. Siess, este hétkor Saint Claude vedéglőben várlak.

— Jól van, főnököm, ott leszek, felelt Laugier azután magában hozzá tette: ha csak az kell, az könnyen fog menni.

Este Lerouge a következő jegyzéket adta át Jaumardnak.

»Laugier, keresztnéve ismeretlen, beköltözött 1879. noveber közepén, fizet 450 frank lakbért két szobáért és konyháért a negyedik emeleten, a félemelet fölött. Mielőtt oda költözött

volna nem igen lakott Párisban, mert új butorokat hozott neki mikor odament egy Saint Antoin nevű külvárosi házmaster, kinek a nevét nem tudom. Vendégeket nem fogad, levelet soha sem kap, nyolczkor reggel elmegy, este hétkor jön haza. Későbbben ritkán jön haza.«

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A svábhegyi szobor epilógusa.

Bécs, szept. 26. (Saját tud. távirata.) A svábhegyi Széchenyi-szobor ellopása ügyében tegnap letartóztatott egyén végre megmondta való nevét. Neve Weinberger Fülöp, született Storapán Zemplénmegyében és lakik Budapesten Váci-körút 58. sz. alatt. Weinberger hirhedt orgazda. E vétség miatt már ismételtelen el volt ítelve három évig terjedő börtönre. Midőn megkérdezték, hogyan jutott az emlékszoborhoz, erre kitérőleg válaszolt. Azt mondta, hogy e hó 14-én egy suhancz Budapesten 100 koronáért eladta neki a szobrot. Ahhoz állhatatosan ragaszkodott, hogy az eladót közelebről nem ismeri. Bécsben a szobrot el akarta adni, azért küldte el saját címére és maga utána utazott. Weinbergert átadták a törvényszéknek a szobor pedig mielőbb ismét visszakerül a Svábhegyre.

Sipido.

Brüsszel, szeptember 26. (Saját. tud. táv.) A francia kormány a belga kormányk Sipido kiadására vonatkozó kérését megtagadta azzal az indokolással, hogy a ki még javító-intézetben sem volt, az nem tekinthető szökevénynek.

Elhunyt tudós.

Bécs, szept. 26. (Saját tud. távirata.) A bécsi egyetem világhírű kitűnősége, *Albert* Ede dr. sebésztanár, a klinika igazgatója, ma Sempftenbergben, csehországi fürdőben hirtelen meghalt.

Az osztálysorsjáték huzása.

Budapest, szeptember 26. (Saj. tud. táv.) Az osztálysorsjáték tegnapi huzásánál a következő nyereményeket húzták ki:

5000 koronát nyert: 40954.

2000 koronát nyertek: 2564 7714 8699
12674 16098 17163 33974 36405 39339 40434
33951 44198 45373 59590 61027 63802 65560
71506 78973 79158 80720 84124 84746 85950
78527 95078 97747.

1000 koronát nyertek: 2228 4548 6694
7620 8738 9729 10271 11222 11582 18366
21993 24969 25634 25931 26042 26952 27355
29157 31687 31912 32173 35285 36747 37374
41827 45330 49086 49567 52270 54540 56946
58197 59448 59624 62273 62646 64444 65721
65967 65522 68020 69055 74043 74199 75367
78220 82689 83630 84756 86486 91956 96227
96992 98841 99533.

4200 koronát nyertek: 2067 7881 10492
11840 11863 12996 15166 15573 15668 15857
17627 21109 23675 24449 27861 32693 36359
37192 40138 40388 44602 45173 48363 52860
54737 54540 55232 57425 57674 58085 59417
63530 65991 67899 68304 71394 72738 84030
73209 75166 76271 83086 85020 85544 87648
89464 9174E 92840 95458 95550 96388 97063
9842 98613 98755

Devette tábornok él.

London, szept. 26. (Saját tud. táv.) *Devette* búr tábornok halálhíre csak angol mese. A vezér életben van s most bejárja a falvakat és lelkesíti a lakosságot. Az angolok erős lovascapatott küldtek üldözésére.

György uralkodó herceg Bécsben.

Bécs, szeptember 26. (Saját. tud. távir.)
György schauburg-lippei uralkodóherceg magyarországi vadászatairól este ideérkezett.

Kitüntetések.

Bécs, szept. 26. (Saj. tud. táv.) A Weiner Zeitung közli, hogy Wolfarth báró külügyi czimzetes osztályfőnök nyugdíjbavonulása alkalmából a Ferencz József-rend nagykeresztjét kapta és Riedl báró külügyminiszteri udvari tanácsos osztályfőnöki czimmal és jellegel ruházattal fel.

Szabadságolások a román hadseregben.

Bukarest, szept. 26. (Saját tud. távirata.)
A hadügyminiszter meghagyta a hadtestparancsnokoknak, hogy készítsék elő az 1898. évi sorscsapatok, valamint az 1896. és 1897. évfolyambeli terrortrális csapatok október 1-én leendő elbocsátását.

A szerb király amnestiát adott.

Belgrád, szept. 26. (Saját tud. táv.)
Draga királyné születésnapja alkalmából a merénylet miatt összes elítéltek kegyelmet kaptak, kivéve *Knezevicset*, a ki továbbra is a fogságban maradt. A megkegyelmezettek között vannak *Nikolics Vljakó*, *Diurics Milán*, továbbá *Zoivkovic*s és *Paticsevics* ügyvédek, a kik mind 20 évi börtönre voltak elítélve.

Orosz kölesön Perzsiának.

London, szept. 26. (Saj. tud. táv.) A «Daily Telegraph» jelenti, hogy Oroszország egy millió font sterlinget előlegezett Perzsiának a dél-perzsa kikötők megerősítésére.

KOZGAZDASAG.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, szept. 26.
Buza októberre	7.66
Buza júniusra	8.10
Tengeri	6.90
Rozs okt.	7.17
Zab okt.	5.23
Káposzta, repce, aug.	—

Értéktőzsde.

	Budapest, szept. 26.
Osztrák hitel	650.25
Magyar hitel	667.—
Allamvasut	664.50
Rimamurávi	582.50
Magyar jelzálog	429.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölesön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. szept. 26-án.

Magyar aranyjárdék 4%	95.40
Magyar koronajárdék	90.80
Magyar vasuti kölesön aranyban $\frac{4}{100}$	100.
Magyar vasuti kölesön ezüstben $2\frac{1}{2}$ %	98.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	97.59
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	89.75
Italmérségi jog megváltási kötvény	98.—
Horvát-szlavónföldterhermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölesön	163.—
Tiszaszabályozás szegedi sorsjegyek kölesön	142.—
Osztrák járadék papírban	96.80
Osztrák járadék ezüstben	96.75
Osztrák járadék aranyban	96.85
Osztrák korona járadék	97.15
Osztrák államsorsjegyek	182.—
Osztrák magyar bankrészevény	17.05
Magyar hitelbankrészevény	668.—
Osztrák hitelintézet részevény	653.—
Párisi vista	96.25
20 frankos arany (Napoleon'or)	19.32
Németbirodalmi márka	118.80
London vista	242.—
20 márkás arany	28.66

8789 - 8745/1900. szám.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának f. évi szeptember hó 13-án és folytatva tartott ülésén 311—10609/1900. kgy. illetve 315—3584/1900 eln. kgy. számok alatt hozott határozatai értelmében a nyugdíjazás folytán megüresedett I-ső oszt. számtiszt. valamint a lemondás folytán megüresedett irnoki állásokra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhivom ennél fogva mindazokat, a kik ezen az október havi közgyűlésen választás utján betöltendő és a szervezeti szabályrendelet 216. §-a értelmében 1400 korona fizetés és 400 korona lakbérilletményvel javadalmazott I-ső oszt. esetleg az üresedésbe jövő 1200 korona fizetés és 400 korona lakbérilletményvel javadalmazott II-od oszt. számtiszt. valamint 1000 korona fizetés és 200 korona lakbérilletményvel javadalmazott irnoki állások valamelyikét elnyerni óhajtják, miszerint szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeket méltóságos dr. Beöthy László főispán urhoz, mint a kijelölt választmány elnökéhez f. évi október hó 6-ik napjának d. u. 5 órájáig annyival is inkább nyujtsák be, mivel a későbbben beadott pályázati kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Nagyvárad, 1900. szeptember hó 20.

Komlóssy József,
polgármester helyettes.

A »Közszolgálat« felcíze.

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczka-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hirlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
k ö r l e v e l e k,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,
számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok**raktára.**

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.